

IZVJESTAJ IZ REGIJE: 'IRACIONALNA' PARNICA BEOGRADA PROTIV NATO-a

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Pristup koji Srbija i Crna Gora imaju prema NATO-u mogao bi se pokazati mnogo manje nelogicnim nego sto izgleda u prvi mah

Beograd istrajava na svojoj parnici protiv NATO-a, iako se jos uvijek nada da ce biti primljen u program Partnerstvo za mir.

Ovdasnje su vlasti parnicu protiv NATO-a pokrenule zbog bombardiranja Jugoslavije, koje se odigralo 1999.

Ministar obrane Boris Tadic nedavno je izjavio kako je uvjeren da ce zemlja vec do kraja godine biti primljena u Partnerstvo za mir. Njegovo predvidjanje, ocigledno, nije neutemeljeno: ono je posledica ubrzanih vojnih reformi, sprovedenih nakon ubojstva srpskog premijera Zorana Djindjica.

Sve u svemu, nimalo ne cudni sto zapadni promatraci razmisljanje Beograda opisuju kao nelogicno. "Liderima NATO-a tesko je shvatiti zasto bi se Beograd zelio ukljuciti u Partnerstvo za mir, dok u isti mah pokrece medjunarodni sudski postupak protiv clanica NATO-a", izjavio je britanski ambasador u Srbiji i Crnoj Gori. Carls Kroford (Charles Crawford).

Medjutim, kao i u mnogim drugim prilikama, za naizgled neadekvatno politicko ponasanje - i u slucaju Srbije i Crne Gore, kao i u slucaju ostalih dijelova nekadasnje Jugoslavije - ipak postoji racionalno objasnjenje.

U sporu koji je Beograd pokrenuo pred Medjunarodnim sudom pravde (MSP), clanice NATO-a - Sjedinjene Drzave, Velika Britanija, Njemacka, Francuska, Nizozemska, Kanada, Belgija, Spanjolska i Portugal - terete se za kršenje medjunarodnog prava, jer za zracne napade koje su pokrenuli nije postojalo odobrenje Vijeca sigurnosti UN-a.

Kao preduvjete za uclanjenje Beograda u partnerstvo za mir, u NATO-u pak spominju suradnju Beograda s Haskim tribunalom za ratne zlocine, prekid veza s vojskom bosanskih Srba, reformu vojnih snaga i - odustajanje od pokrenutog spora pred MSP-om.

Zapadni diplomati tvrde kako su ocekivale da ce Beograd naprosto udovoljiti svim spomenutim zahtjevima. No, on se suglasio s prva tri uvjeta, ali ne i sa time da tek tako odustane od optuzbi protiv NATO-a. U Srbiji i Crnoj gori se, naime, smatra da se na taj nacin moguće zastititi od eventualnih posljedica onih sporova koji su pred MSP-om protiv Jugoslavije pokrenule Bosna i Hrvatska.

Obje nekadasnje jugoslavenske republike optuzile su Beograd za agresiju i genocid, pa vladini duznosnici opravdano strahuju da ce - ukoliko MSP presudi u korist optuzbe - morati otplacivati ratnu odstetu.

Srbija i Crna Gora su, po svemu sudeci, duboko zabrinute zbog tih parnica. Postoje i procjene po kojima odbijanje Beograda da Tribunalu osigura pristup drzavnim arhivima nije rezultat pokusaja opstrukcije sudskog procesa protiv Slobodana Milosevica, nego nastojanja da spomenuti dokumenti ostanu pod kljucem, kako ne bi mogli biti iskoristeni protiv srpsko-crnogorske strane pred MSP-om. [vidi tekst BEOGRAD OPTUZEN ZA OPSTRUKCIJU RADA TRIBUNALA, iz ovog izdanja Dnevnika tribunala]

Otuda su se i mnogi beogradski analiticari - usprkos tome sto se prijete organizaciji kojoj zarko zelite da se prikljucite na prvi pogled cine apsurdnima - ipak pohvalno izrazili o pristupu svoje vlade.

Oni vjeruju da bi Amerika mogla pokusati uvjeriti Bosnu i Hrvatsku da odustanu od daljeg gonjenja, kako bi zauzvrat Srbija i Crna Gora takodjer povukla svoju optuzbu protiv NATO-a.

Diplomatski izvori su za IWPR izjavili kako je Beograd neslužbeno već nagovijestio da će na kraju možda i odustati od gonjenja NATO-a, čime iznesena teorija dobija na uvjerljivosti.

Komentirajući citavu strategiju, profesor na Fakultetu političkih nauka, Predrag Simić, izjavio je: "SAD su se našle u situaciji da same moraju odlučiti: parnice protiv nas i parnica protiv NATO-a su tijesno povezane."

Međutim, predstavnici lokalnih anti-ratnih organizacija usprotivili su se vladinoj taktici. Oni ističu da se na ovaj način sprječava otvaranje rasprave o ulozi Srbije u ratovima koji su vođeni tokom devedesetih.

Biljana Kovacević-Vučo, predsjedavajuća Komiteta pravika za ljudska prava tvrdi da će - ukoliko vlasti priznaju odgovornost svojih prethodnika za zločine počinjene u Hrvatskoj i Bosni, i ukoliko izraze suosjećanje sa žrtvama - postati mogući i obračun Srbije i Crne Gore s vlastitom prošlošću, kao i da bi upravo takvi potezi mogli dovesti do toga da Zagreb i Sarajevo odustanu od parnica i pristanu na izvansudski dogovor.

"Činjenica je da je agresije bilo i da je, istinu govoreći, počinjen genocid - i to se ne smije ispustiti iz vida. Žrtvama je potrebno priznanje i suosjećanje, a Srbija to uporno izbjegava pružiti", kaže Kovacević-Vučo.

"Veliki dio njemačkih ratnih dugova bio je otpisan nakon što je njemački kancelar Vili Brandt (Willy Brandt) otisao u Sjecin, gdje je kleknuo pred žrtvama."

Svejedno hoće li Beograd poslije svega odustati od optuzbe protiv NATO-a ili ne, Kovacević-Vučo ne odobrava sam slučaj. Ona napominje da se zahvaljujući njemu skreće pažnja s odgovornosti koju za rat na Kosovu i kasnije bombardiranje Srbije snosi Slobodan Milošević, kao i da bi pojedinci iz vlade tu okolnost mogli iskoristiti za usporavanje reformi.

"Spomenuta parnica ne smije poslužiti kao izgovor za usporavanje reformi, jer su one daleko važnije od ionako neizvjesnog ishoda koji će ona imati", zaključila je Kovacević-Vučo.

Milanka Saponja-Hadžić je suradnica IWPR-a iz Beograda.

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

---

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvjestaj-iz-regije-iracionalna-parnica>